

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Canones Directivi Confraternitatis Sacerdotum Bonae Voluntatis, Sub Invocatione Domini Nostri Jesu Christi in Cruce morientis

Dirckinck, Johann

Coloniae, Anno 1709

VD18 12518239

Canon VIII. De necessitate Scientiarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51869](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51869)

CANON VIII.

OMnes & singuli praesertim Curati, studiosè conentur, non obiter scire; sed comprehendere & penetrare ea, quae tam ad sui, quàm aliorum directionem & instructionem pertinent.

EXPOSITIO

IN lege veteri Sacerdoti summo olim mandavit Dominus, Exodi 28. Ut in Rationali inter gemmas duodenas, toti dem Tribus Israëli exhibentes, *Urim* & *Tummim* ad pectus circumferret. Causa mandati hujus alia haud extitit, nisi ut sui jugiter admoneretur officii, oportere scilicet in pectore sacerdotali fulgere *Urim*, id est illuminationem & doctrinam; quâ populum in lege Domini erudiens, velut columna nubis per diem dirigeret: ac *Tummim*, id est, veritatem, integritatem & perfectionem; quâ eundem velut columnâ ignis per

no-

noctem illustrans , ad imitationem sui succenderet.

Idem omnino , quod à Sacerdote Legis antiquæ postulavit Dominus ; à Sacerdote Legis novæ ad illustriora munia destinato. exigit Christus , & à quolibet Confraternitatis nostræ membro Canon octavus ; *Urim* scilicet & *Tummim*, doctrinam & veritatem ; illuminationem & perfectionem in pectore gestandam ; quâ tum ad propriam directionem , tum ad instructionem alienam utantur. *Labia enim Sacerdotis custodient scientiam ; & veritatem requirent ex ore ejus : Angelus enim Domini Exercituum est. Malachia 2. 7.*

Exponemus proinde 1. Quænam in Sacerdote requiratur scientia. 2. Quæ ex ejus defectu detrimenta. 3. Quæ ex ea emolumenta proficiscantur : ut his probè perpensis , in eam vel acquirendam , vel augendam vel conservandam sedulò incumbamus , atque ita Canonis præsentis intentionem feliciter assequamur.

CAPUT I.

De Scientiis Sacerdotalibus.

Labia Sacerdotis custodient scientiam
Mal. 2.7.

Q Uemadmodum stomachus, ait Au-
 thor Imperfecti apud S. Chryso-
 stomum hom. 38. in Matth. cibum re-
 ceptum custodit, & coquit; ita & Sacer-
 dos haustam à Deo, è Scripturis Sacris,
 sermonis scientiam custodit; & rumi-
 nando, meditandóque excoquit, ut po-
 pulo universo subministret. *Labia enim*
Sacerdotis custodient scientiam. Custodi-
ent inquit S. Hieronymus, non intem-
 pestivè ac vanè protrudent; *custodient*,
 ut eam opportunè & congruè profe-
 rant, dando *Conservis Cibum in tempo-*
re suo, ut monet Redemptor noster,
 Matth. 24. 45. Ita, ut os Sacerdotis, sit
 arca quædam salutaris, unde quisque si-
 bi depromat necessaria, quæ ibi Deus ad
 communem cujusque utilitatem & in-
 structionem recondidit. Ut

Ut verò ea in tempore depromi queant, arca hæc multiplici scientiâ antè erit instruenda : ante omnes autem scientiam linguæ latinæ supponimus ; cuius ratio est , quod secundum Ecclesiæ Leges idiomate isto omnia ferè peragantur sacerdotalia munia ; Sacerdotique dedecori haud exiguo sit, nobilissimæ hujus linguæ defectus , aut ignorantia. Inter reliquas verò.

Prima est Scientia Divinarum Scripturarum, quæ reliquarum scientiarum sacrarum basis est; quamque Apostolus commendat Timotheo Discipulo suo 2. Tim. 3. 15. dum scribit : *Memor esto quia ab infantia sacras literas nosti, quæ Te possunt instruere ad salutem per fidem, quæ est in Christo Jesu.* In his summè splendet veritas & certitudo rerum, à Deo tanquam suprema & infallibili Veritate revelatarum, aut inspiratarum. Ad quas intelligendas primò diligens studium & Interpretum lectio requiretur : *Scrutamini Scripturas* Ioan. 5. 39. Deinde illustratio & inspiratio ejusdem Domini, qui illas dictavit: *Inspiratio Om-*

nipotentis dat intelligentiam Iob. 32. 8.
 Geminis illis hujus scientiæ mediis, si u-
 tamur; Spiritus divinus intellectum dat,
 sensum illum assequendi, quem sub ver-
 borum cortice occultavit.

Altera [suppositâ sufficiente Philo-
 sophicâ scientiâ aliarum sublimiorum
 scientiarum clavi] Sacerdoti perquam
 necessaria est scientia THEOLOGICA,
 quam Scholasticam vocant, de Deo, de
 SS. Trinitate, Incarnatione, Fide, Spe,
 Charitate, Gratia, Justitia, Sacramen-
 tis; aliisque tractans & ex principiis re-
 velatis, adhibito rationis discursu, con-
 clusiones ad fidei mysteria ac morum in-
 structionem spectantes inferens. Sine
 quâ nec Theologus moralis, nec Pole-
 micus, nec Canonicus, nec Ecclesiastes,
 nec Asceta, solidè, perfectè, ac cum fun-
 damento sciet procedere. Hanc Doctor
 Angelicus naturalibus aliis scientiis &
 speculativis & practicis certitudine ac
 materiæ dignitate decet præcellere. p. 1.
 q. 1. a. 5. Hac scientiâ, ait S. Augustinus
 l. 14. de Trinit. c. 1. *Fides saluberrima
 gignitur, nutritur, defenditur, roboratur.*

III. Gignitur in multis Infidelibus, nutritur in Fidelibus, defenditur ab Hæreticis, atque ita roboratur; ut omnes ei, tanquam Veritatis columnæ firmiter innitantur.

Tertia est scientia **POLEMICA**; & myfteriorum Fidei, dogmatumque Religionis Christianæ defensiva & offensiva contra quoscunque notitia, cujus beneficio Sacerdos veritates catholicas ab erroribus damnatis discernat easdemque rudi populo explicare valeat; cujus ope è Verbi divini Codicibus, SS. Patrum voluminibus, Doctorumque Polemicorum monumentis testimonia & argumentorum tela depromat; quibus armatus, Fidem strenuè propugnare, & hæreses fortiter retundere audeat. Quo & Orthodoxi curæ ejus pastorali commissi in fide verâ stabiliantur; Heterodoxi verò, quos fortè in parœciâ repere-rit, à Lutheri, Calvinive harâ, ad Ecclesiæ sanctæ ovile reducantur.

Quarta, Quam *Labia Sacerdotis custodient* est scientia **JURIS Canonici**, & Legum, obligationumque sibi ab Eccle-

fiâ impositarum ; ut eisdem integrè satisfacere , omnesque ministerii sui partes ad amissim explere noverit , indignum enim illum Sacerdotali statu censet Concilium Nicenum, qui scientia ad satisfaciendum oneri & obligationi suæ destituitur. cap. omnes. dist. 38. Et, Nisi cùm pridem , de renunt. &c. Hæc autem scientia illum docebit , horas canonicas piè & exactè sive cantando, sive recitando persolvere , Pro Fundatoribus aut Benefactoribus debita Missæ sacrificia offerre : census Ecclesiasticos sustentationi honestæ superfluos , non vanitatibus ; sed piis causis impendere : habitum decentem , pullum , & talarem , nec non tonsuram clericalem deferre : sexûs sequioris contubernia & consortia scandalosa aut periculosa devitare ; oves sibi creditas verbo & exemplo pascere ; aliæque hujusmodi quàm plurima ad officium pastorale spectantia exactè observare ; quemadmodum SS. Concilii Tridentini decreta sanctionesque synodales enucleatè præscribunt.

Quinta eaque utilissima Sacerdoti
scien-

scientia est Theologia moralis, & functionum sacerdotalium adeò multiplicium peritia. Has inter primum sibi locum vendicat divinissimi Missæ Sacrificii accurata celebratio, & sacrosancti Eucharistiæ Sacramenti administratio, cujus materiam, formam, intentionem, attentionem, applicationem, ritus observandos, defectus cavendos, commissosque reparandos præter alia complura, eum scire omnino necesse est. Alterum locum postulat, Baptismi, Matrimonii, Unctionis supremæ, atque potissimum Sacramenti pœnitentiæ administratio; ut sacrum illud lavacrum, tum ad proprias, tum ad alienas peccatorum maculas eluendas rite usurpare noverit. Scire proinde ipsum convenit, delictorum gravium & levium; circumstantiarum aggravantium, & speciem mutantium; impedimentorum Matrimonii dirimentium, & solum impedientium differentiam; famæ & bonorum restitutionem concernentia, aliæque propè innumera, quæ Theologi morales prolixè pertractant.

Sexta est Scientia Sanctorum, scientia spiritus, seu Ascetica; qua Sacerdos & seipsum in via sanctitatis dirigat, & proximum sibi commissum ad apicem perfectionis Christianæ deducat. Existimare enim debet sibi à Deo idem quod Jeremiæ Prophetæ, mandatum esse: *Ecce constitui te hodie, super gentes & regna, ut evellas & destruas & disperdas, & dissipes; & aedifices & plantes.* Constitui te dum Sacerdotio initiavi, dum curam animarum commisi, *Ut evellas radicitus vitia, scelera & peccata. Et destruas passiones inordinatas, quæ penitus evelli nequeunt; sed destrui, quemadmodum herbas noxias conculcando destruimus: scilicet amorem, odium, desiderium, fugam, gaudium, tristitiam in appetitu concupiscente radicatas; tum etiam inordinatam spem, desperationem, audaciam, timorem, iram in appetitu irascente nidulantes. Et disperdas prava habitus & consuetudines ex frequentatione actibus malis progenitas. Et dissipes tentationes periculosas, sive à naturali complexione, sive à pravis habitibus, sive*

ab

ab indomitis passionibus, sive à diabolicis insultibus promanantes. *Et edifices* Domum sapientiæ, aut turrim perfectionis Evangelicæ. *Et plantes* in horto animæ tam propriæ, quàm alienæ præstantissimos virtutum flores, fidem vivam, spem firmam, charitatem ardentem, animi demissionem profundam, patientiam invictam, conformitatem cum voluntate divina perfectam, prudentiam, justitiam, fortitudinem, temperantiam, reliquaque virtutum gemina, quibus te plantante & rigante, Deo autem incrementum dante, & tua & proximi anima mirificè exornetur; atque in amœnissimum Sponsi cœlestis paradisum convertatur.

Septima denique est *Scientia Oratoria*, Rhetorica cœlestis, Eloquentia sacra; seu ars annuntiandi cum fructu Domini nostri Jesu Christi Evangelium: quâ Sancti, Petrus, Paulus, Augustinus, Ambrosius, Gregorius, Chrysostomus, Fulgentius, Bernardinus, Vincentius, aliaque Oratorum sacrorum lumina, summa cum laude effulserunt. *Nolu-*

mustamen Vos DD. Confratres, in exhortando populo, tumida quadam uti vaniloquentia, & juvenum Oratorum more, immaturos ingenii fucos vendere: hæc enim tanquam Verbi divini de-honestamenta omnino sunt rejicienda. Nolumus quoque vos affectata verborum elegantia, acuminum subtilitate, inventionum & conceptuum sublimitate, rerum curiosarum & rararum copiosa farragine Auditorem mulcere, & delectare potiùs, quàm, qui dictionis sacrae finis est, persuadere & permovere dictione. Ista enim qui faciat, linguâ propè sacrilegâ, eloquia Domini casta adulterat, atque hoc ipso iudicii sui tenuitatem, æterna æstimare nescientis, & Verbi Divini vim ac potentiam admirandam ignorantis, apertè demonstrat.

Nolumus tamen etiam vos, absque studio & præparatione debita, quidquid è proximo Libro primum occurrerit, crudum, ac malè coctum indigestumq; coram populo deblaterare; aut quidquid fortè in buccam venerit, temerè protrudere; atque inaniter garriendo
 sine

sine lege & ordine, horæ spatium ex-
 plere: ex hujusmodi enim concionibus,
 nullus fructus, nulla *compunctio*, nulla
 vitæ emendatio, nulla morum mutatio
 facilè reportatur; sed post centenas, &
 millenas etiam dictiones, eadem in po-
 pulo vitia, eadem peccata, eadem frigi-
 ditas, eadem dissolutio cernitur. Causa
 in promptu est: quia inania solùm ver-
 ba funduntur, & infani clamores spiritu
 divinæ charitatis haud animati excitan-
 tur, qui instar bombardæ sine globo,
 sonitum solùm edunt; at neminem fe-
 riunt.

Verùm unicè optamus, vos maximâ
 quâ potestis, diligentiam ac studio ad di-
 ctionem parandam, componendam,
 describendamque incumbere. Deside-
 ramus vehementer vos Auditorum ca-
 pacitati apta, bene digesta, & clara, ver-
 bi divini auctoritate irrefragabili robo-
 rata, Sanctorum Patrum expositione
 declarata, rationibus solidis & æternis
 stabilita, similitudinibus, contrariis, Pa-
 rabolis, atque exemplis probatis eluci-
 data proferre. Flagitamus quoque unicè

ut ea quæ dicturi estis , non sint solum studiosè quæsita sed & diu , multumque meditata ac ruminata , precibus etiam ardentissimis , & præviis operibus pœnosis quodammodo inflammata. Cumque hac ratione partes vestras expleveritis , gratia divina haudquaquam deerit ; sed opem feret , ut obdurata Auditorum corda veritatibus æternis percellere , ad dignos pœnitentiæ fructus inflectere , è vitiorum & peccatorum sordibus extrahere , ad virtutum , operumque bonorum exercitia efficaciter permovere valeatis ; Atque ita fiet ut è concionibus vestris peccatores revertantur percutientes pectora sua , ac in alios viros commutati mores distortos penitus corrigant.

Ex recensitis antè multiplicibus , arduisque scientiis , nullo negotio videtis , Reverendissimi , Admodum Reverendi Domini , quantum studium , labor , industria & conatus requiratur , ut eas non obiter comparetis ; sed omnino comprehendatis & penetretis. Studete igitur , & omnem industriam impendite : sed totum

tum studium vestrum, geminas comites
 semper habeat, virtutem scilicet studio-
 sitatis & puram sinceramque intentio-
 nem: illa studium ita dirigat, ut curiosi-
 tatem quæ rebus inutilibus & statui suo
 non convenientibus vacare gestit, re-
 frœnet; & simul negligentiam, quæ est
 voluntaria omissio discendi ea, quæ scire
 tenemur, exstimulet; Hæc verò efficiat,
 ut ad unius Numinis Supremi majorem
 gloriam, salutemque animarum perpe-
 tuam studia omnia referantur. Id quod
 præclare Doctor mellifluus monet,
 ferm. 36. in cant. *Observa inquit, Quid
 scire magis priusve oporteat, tempus enim
 breve est. Ea igitur prius scire ampliusq;
 curato, quæ senseris viciniora salutis; de-
 inde quo sine. Sunt namque qui scire vo-
 lunt eo tantum sine, ut sciant; & turpis
 curiositas est. Et sunt qui scire volunt, ut
 sciantur ipsi; & turpis vanitas est. Et sunt
 qui scire volunt, ut scientiam suam ven-
 dant; & turpis questus est. Et sunt quoq;
 qui scire volunt, ut adificent; & charitas
 est. Et item scire volunt, ut adificentur,
 & prudentia est. Ista cavete, hæc secta-
 mini,*

mini, & studiis vestris magno merito, ac fructu non pœnitendo vacabitis. Deinde studete [ut docet Suarez tom. 4. de relig. ex S. Augustino de gratia & lib. arbit. c. 1.] sed animus non ita studiis absorbeat, ut ad Deum quandoque non recurrat; nunc intentionem renovando, nunc petendo auxilium, nunc pro veritatis intelligentia gratias referendo. Studete denique sed studium vestrum ut consecratis Deo personas decet, totum sit sacrum divinum & cum charitate divina conjunctum *nam scientia inflat, charitas verò edificat.* 1. Cor. 8. 1. Sit divinum, ita ut Deus semper præsens sit ante studium, in studio, post studium: ante studium illud ad Dei gloriam & amorem dirigendo, in studio speculationibus affectus pios immiscendo; post studium instar lapidis alicubi detenti sublato impedimento, ad centrum Deum O. M. relabendo. Hæc est scientia sacra, sapientia divina, hanc sectemur in terris, ut nobiscum perseveret in cœlis.

C A P U T II.

De damnis Ignorantiæ Sacerdotum.

Et legem ex ore ejus requirent. Malach.
l. c.

EN causam, à Deo per Prophetam indicatam, ob quam *Labia Sacerdotis custodient scientiam* Legis, fidei, religionis, vitæ & morum: quia videlicet animæ ipsi commissæ, jure suo hanc, quâ ipsæ carent, scientiam, veritatem, perfectionem ex ore ejus requirent: *Et legem requirent ex ore ejus*: Sacerdotis enim est Legem cognoscere, atque alios edocere, secundum illud Ecclesiastici de Aarone cap. 41. 21. *Et dedit illi in preceptis suis potestatem docere Jacob testimonia* [id est Leges: hæ enim sunt voluntatis divinæ testimonia; quid nimirum à nobis fieri, vel non fieri desideret Deus] *Et in lege sua lucem dare Israël*, id est, legem Dei proponendo explicando, inculcando, dubia dissolvendo,

po-

populum Israeliticum illustrare. O magna Sacerdotis dignitas ! ô officii sublimitas ! ô cœlestis Doctrinæ necessitas ! Quod si verò ipsemet legem ignoraverit, quæ malorum ilias inde propullulabit ?

Etenim si Regna & Provinciæ Barbarorum, Mahometanorum, Ethnicorum aut Infidelium sine lege Christiana viventium, aut animæ nonnullæ ex locis istis in has oras translatae ad orthodoxæ Ecclesiæ gremium redire voluerint ; à quibus legem Christi requirent ? à quibus Evangelii legem haurient, nisi ab iis, quibus dictum est : *Euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni creature : qui crediderit & baptizatus fuerit salvus erit ; qui verò non crediderit, condemnabitur.* Matth. 16. 15.

Si Hæreses in populo enatae fuerint, earumque veneno animæ innumerae tanquam epidemicâ lue passim afflentur ; quis medelam efficacem adhibebit ? Quis *Legem fidei* Rom. 3. 27. Quis legem veritatis errantibus proponet ? nisi Sacerdos, de quo Malachias c. 2. 6. *Lex veritatis in ore ejus ; & hanc animæ seductæ*

ductæ *Legem ex ore ejus requirent* ;
quam si ignoraverit , quot animæ orci
perpetuis addicentur incendiis ?

Si populi Christiani rudes , viam Do-
mini ignorantes , de quibus illud Jere-
miæ jure pronuntiâris : *Tenentes legem
nescierunt* c. 2. 8. docendi & erudiendi
in lege Domini fuerint ; quis legem salu-
tis , *Legem mandatorum* Ephes. 2. 15.
illis proponet ? nisi illi , quibus dictum à
Domino : *Docentes eos servare omnia ,
quæcunque mandavi vobis* ? Matth. 28.
19. Ex quorum ignorantia , quot animæ
ruent in interitum ?

Si plebs , si oves commissæ derelique-
rint legem Domini , & in lege ejus am-
bulare noluerint , quis improperabit
illis peccata legis ? Quis legis libros co-
ram eis expandet & explanabit *Legem
Justitiæ* ? Sap. 6. 5. Ut custodiant eam
semper , nisi Sacerdos Altissimi ? cui in-
cumbit illud Isaïæ : *Clama , ne cesses , qua-
si tuba exalta vocem tuam , & annuntia
populo meo scelera eorum.* c. 58. Et si is
ex ignorantia , aut ignavia clamare ces-
saverit ; quot animæ in peccatorum suo-
rum cœno computrescent ?

Si

Si animæ selectæ, vitæ sublimioris ac perfectionis avidæ servire Deo in sanctitate & justitia coram ipso omnibus diebus suis exoptârint : quis illis legem sanctitatis *Legem Libertatis perfectam* : Jacobi 25. explanabit ? quis virtutis ac perfectionis regulas tradet , nisi Sacerdos Domini , qui & ipse sit vitæ sanctioris amator , & in lege ejus meditetur die ac nocte , eamque in medio cordis sui reposuerit ? Qui sufficiente spiritûs scientiâ instructus , cum Apostolo loquatur *Sapientiam inter perfectos ; non in doctis humana sapientia verbis , sed in doctrina spiritûs , spiritualibus spiritualia comparando ?* 1. Cor. 2. *Quæ animalis homo non percipit , stultitia enim est illi , & non potest intelligere.* 1. c. Et si Sacerdos ipse horum ignarus & animalis fuerit , quot unâ cum ipso in insipientiæ tenebris palpabunt ?

Si dubia & ambigua in lege , ejusque observatione , aut exemptione exorta fuerint ; quis in his lumen perplexis affundet , nisi Sacerdos , cui Deus *potestatem dedit ; In lege sua lucem dare Israël ?*
Eccli.

Eccli. 41. 21. *Interroga Sacerdotes legem. Aggæi. c. 2. 12. Si difficile & ambiguum, ait Dominus, apud te iudicium esse perspexeris, inter sanguinem & sanguinem inter causam & causam inter lepram & lepram, venies ad Sacerdotes, quæresque ab eis, & indicabunt tibi iudicii veritatem; & facies quodcunque dixerint, qui præsumunt, & docuerint te, juxta legem ejus: qui autem superbierit, nolens obedire Sacerdotis imperio, moriatur homo ille. Deuter. 17. 8. Si hæc in veteri, quid in lege novâ, in quâ longè difficiliora Sacerdoti incumbunt iudicia; inter lepram & lepram, non corporis, sed animæ; inter sanguinem & sanguinem id est inter homicidium & homicidium, inter causam & causam, justam vel injustam, aliaque propè innumera: cum illis à Christo Domino dictum sit: Amen dico vobis, quæcunque alligaveritis super terram, erunt ligata & in cælo, & quæcunque solveritis super terram, erunt soluta & in cælo. Matth. 18. 18. Quæ si quis Sacerdotum ignorarit, quomodo rectum iudicium iudicabit?*

cabit?

cabit? Quot miseros in sanguine & le-
prâ peccatorum relinquet? Quot ani-
mas cœlo aliàs inferendas in damnatio-
nis æternæ barathrum ruere præcipites
suâ inscitiâ permittet?

Verùm, ut damna è Sacerdotum ru-
ditate promanantia clariùs perspiciamus;
demus quempiam è laudatissimo
Sodalitio nostro, quod tamen absit, eo-
rum, quæ ad ministerium suum perti-
nent, inscitiâ laborantem reperiri.

1. An non ejusmodi ignorantia ip-
sum petit Episcopum, à quo sive ex in-
advertentia & negligentia, sive ex nimia
indulgentia Ordinibus sacris initiatus
est? An non eum omnium delictorum
ex ignorantia ista ortorum participem
efficit? Atque ita eum, quem ut animæ
suæ parentem amore & veneratione
prosequi oportebat, in idem secum per-
ditionis æternæ præcipitium devolvit?

2. Quantum dedecus hujusmodi
ignorantia Ecclesiæ; quantam ignomi-
niam ipsimet Ordini Sacerdotali affri-
cat; dum ansam præbet, ut ministerium
sacrum vituperetur; religio sancta con-
temptui

temptui habeatur; & divinissima Sacramenta crebrius deridiculo exponantur.

3. Quis exprimat, quæ damna indoctus Parochus populo Christiano accersat? Unde enim errores, hæreses, superstitiones, vanæ observationes, tanquam pestes cultûs divini sinceritatem inficientes profluxêre? Unde corrupti Laicorum mores, unde injustitiæ, adulteria, sacrilegia, aliâque sexcenta flagitia promanavêre? Nonne ex hac scaturigine, quod nec ritè doceantur, nec paternè moneantur, nec cordatè arguantur; & pro pane lapidem, pro pisce serpentem ab ignaris & autoritate carentibus Pastoribus accipiant? si ignorans ignoranti, *sicæcus cæco ducatum præstet, nonne ambo in foveam cadunt?* Matth. 15.

4. Denique cui inscitia istiusmodi gravius detrimentum parit, quàm ipsimet Sacerdoti? Etenim, *Vir peritus anima sua suavis est.* Eccli. 37.22. At imperitus sibi semper infestus, nullam animi quietem, nullam conscientiæ pacem experitur, in omnibus propè actibus suis dubius fluctuat, illic sæpenumero trepidans

pidans timore ubi non est timor. At *vir sapiens hereditabit in populo honorem* Eccli. 37. 27. Quem verò honorem, quam authoritatem vir illiteratus habebit apud subditos? quot in functionibus sacris defectus committit? quot iudiciis erroneis & consiliis inauspicatis incautos decipit? quot sacrilegiis se necius implicat? à quibus tamen incitià suâ nullatenus excusatur? De quo jure Deus per Prophetam questus est: *Speculatores ejus cœci omnes, nescierunt univèrsi, vanes muti non valentes latrare, dormientes & amantes somnia: ipsi Pastores ignoraverunt intelligentiam* (inde vitia, inde scelera) *omnes in viam suam declinaverunt, unusquisque ad avaritiam suam, à summo usque ad novissimum. Venite, sumamus vinum & impleamur ebrietate; & erit sicut hodie, sic & cras & multò amplius.* Isaiaë 56. n. 10. 11. 12.

Reverendissimi, Admodum Reverendi Domini, Quis igitur damnis adeò enormibus bene perpensis, si scientiæ necessariæ defectum in se deprehenderit, ausit deinceps studia negligere, libros ab-

abjicere, Instructores refugere; & vel
 otio pernicioso se dedere, vel reculis
 impertinentibus nobilissimum tempus
 inutiliter terere? Quis ausit, contra con-
 scientiæ stimulum tantæ Ecclesiæ, pro-
 ximo & sibi ipsi detrimenta accerere?
 Enim verò verissimè S. Chrysostomus
 Epist. 2. ad Olymp. *Unum è maximis
 Ecclesia infortunis esse asserit; Si pro Pa-
 store Lupum, Prædonem pro Gubernato-
 re, Carnificem pro medico accipiat.*
 Horret quidem hæc aut animus cogita-
 re aut calamus referre; at ipsimet sen-
 tentiam pronunciate: An non talis est
 Sacerdos ignarus; qui cum nec pascere,
 nec dirigere, nec sanare noverit; *Tantis
 obest, quantis præest*, ut loquitur S. Ber-
 nardus Epist. 137? cùm enim damna,
 quæ animæ, corpori ac bonis infert, non
 terrena & temporalia, sed cœlestia &
 æterna sint: quis eum omni lupo, Præ-
 done, Carnifice deteriorem esse inficias
 jerit?

K

CA-

CAPUT III.

De officiis & emolumentis docti Sacerdotis.

Angelus enim Domini Exercituum est.
Malach. l. c.

Magna Deus, hisce Malachiae verbis, officia & emolumenta ab intelligente Sacerdote referenda, insinuat: Si enim *Angelus Domini* est, & Angelus nuntium sonat: Sacerdos Nuntius est, seu ut vertit Tigurina, *Legatus est Domini Exercituum*. Quanta dignitas! Legatus est, inquam, tam populi ad Deum, quam Dei ad Populum; velut utriusque internuntius, mediator & sequester deferens mandata Dei ad Populum, ac populi preces & vota ad Deum. Quemadmodum autem D. Chryso-stomo teste hom. 2. in ep. ad Rom. Legatus non aliud, nisi Principis se Legantis voluntatem annuntiat; eique nihil addere, nihil demere valet; ita & Sacerdos studio

dio diligenti Libros divinos & sanctos scrutatur, ut voluntatem Dei probè cognitam, populo fideliter proponat: Et tanquam Angelus inter homines, tanquam Magister inter Pueros, tanquam Pastor inter animalia versetur; præcipuè verò terna hæc munia, Angelorum more, inter eos exerceat, quæ S. Dionysius Areopagita de cœlesti Hierarchia enumerat: scilicet *Purgare, illuminare, perficere.*

I. Officium, emolumentum, & fructus primus Sacerdotis intelligentis est, animas sibi commissas à peccatorum sordibus *Expurgare*; singulisque peccatorum morbis alexipharmaca opportuna præscribere. Quod ut felicius assequatur; cogitet se à Deo mitti tanquam Medicum ad sanandum languidos, paralyticos, cæcos, claudos, aridos, & oppressos à Diabolo; imò cogitet totum sibi creditum oppidum, pagum, parœciam, amplum quoddam esse Nosocomium seu valetudinarium; plurimis ægris non uno, sed maximè variis, periculosisque morbis refertum. O quanta

hîc opus est vel excellentissimi Archia-
tri scientiâ & experienciâ! Videas enim
hos inter nonnullos, qui sanitati pristi-
næ restitui velint ac possint; alios repe-
rias morborum spiritualium numero &
incurfu adeò debiles & fractos, ut vix
manu contingi sustineant: alios cernas
à Medico ac medela ita averfos, ut licet
sanari queant, penitus tamen renuant:
alios denique offendas, tanquam phre-
neticos; qui nec se infirmos esse sentiant,
nec incolumitati reddi cupiant.

Vides opinor, ô Pastor! ô Medice
animarum! quantæ molis & periculi
negotium tibi incumbat: Quis vel Hy-
pocrates vel Galenus spiritualis hîc non
paveat? Quanta hîc requiritur scientia,
ut morbos tam apertos quàm latentes
dignoscas? Quanta charitas & notitia,
ut *omnibus omnia* fias, & volentibus, no-
lentibus pharmacum conveniens præ-
scribas? Quanta experientia, & virtus;
ut dum contagiosos curas, ipse nullo
contagio te inficias? Quanta se animan-
di & confortandi praxis, ut animum
non despondeas, officium curandi sus-
ceptum

ceptum non deseras , nec de ullo unquam licet perditissimo spem abjicias ; sed in Deum, cujus Ministrum & instrumentum agis, fiduciam inconcussam reponas ?

Legatur si placet S. Chrysostronus L.

2. & 3. de Sacerdotio & S. Gregorius 3. p. Pastoralis. qui in hoc argumento sunt toti.

2. Alterum officium, emolumentum & fructus Eruditi zelosique Pastoris est ; oves curæ suæ traditas *illuminare* ; ignorantiae nebulas discutere ; in tenebris & umbrâ mortis sedentes , scientiæ & virtutis splendore collustrare.

Circumspicite, obsecro, DD. Confratres, mundum propè universum, Asiam, Africam, Americam, & ipsammet Europam ; & nisi ipsi cœcutiveritis, eum cœcitate percussum, & horrendis ex ea ortis sceleribus obrutum conspicietis. *Totus mundus in maligno positus est*, scribit S. Joannes 1. ep. c. 5. 19. Quam verò malignitatis hujus radicem esse existimabimus ? clarissimè eam indicat Oseas Propheta cap. 4. 1. dum ait :

Non est scientia Dei in terra. Sed quid inde? inde cœcitas, inde omnium scelerum colluvies; mox enim subdit: *Non est veritas, non est misericordia: sed maledictum & mendacium, & homicidium & furtum & adulterium inundaverunt, & sanguis sanguinem tetigit.* Id est cædes cædi, turpitude turpitudini, peccatum peccato accumulatur. Omnium verò horum origo est, quia *non est scientia Dei in terra*: scilicet scientia practica, cum Dei timore, amore, cultu & obedientia conjuncta; quâ mortales Dei Numen, Bonitatem, Providentiam, Justitiam, vindictam cognoscant, æstiment, & venerentur. Ecce quantus hîc campus, quantus fructus colligi potest! quanta messis! Utinam operarii forent non pauci!

Quod si ad particularia descendere lubet; lustrate in circuitu universos, & inspicite non obiter singulos, summos & infimos, nobiles & ignobiles, doctos & indoctos, Viros & Fœminas, Juvenes & Virgines, & quàm exigua sit scientia Dei in terra, luce meridianâ clariùs perspicietis.

spicietis. Quàm enim ex omnibus hisce pauci sunt, qui Deum practicè cognoscant; id est, qui ejus Majestatem & Providentiam, ejus Potentiam, Sapientiam & Bonitatem bene apprehendant, atque ut par est, æstiment, timeant, colant, ament, & reveantur? Quam pauci sunt, qui ejus justitiam impios æternis ignibus plectentem; pios gloriâ æternâ præmiantem probè intelligant, ei unicè placere studeant, virtutibus serio vacent; vitiis constanter abstineant? Quanta proinde à vobis hinc colligi possunt merita! quanta fabricari gloriæ corona, si officio vestro strenuè fungamini?

Reverendissimi, Admodum Reverendi Domini: ô si Angelorum instar, has mortalium tenebras dissipare, veræque Dei scientiæ radiis, si non omnes, saltem nobis commissos perfundere possemus! O si hac practicâ Dei cognitione illuminare liceret mundi Reges, Principes, Magnates, Duces Proceres! quàm longè aliter vitam suam instituerent; quàm longè meliùs populos subiectos, provinciâsque gubernarent? O

si hac practicâ Dei notitiâ imbuere fas
 esset tot illustres animas, tot Comites,
 Barones, Nobiles; profectò eorum vi-
 vendi ratio, non in politicis, politisque
 ceremoniis, aut phaleratis verborum
 lenociniis consisteret; nec tam notabili
 veræ devotionis, pietatis, & rerum æter-
 narum æstimationis defectu laboraret!
 O si hac practicâ Dei scientiâ in Viris
 amplissimis, Consultissimis, Clarissimis
 magis vigeret; quanto ferventiùs, justi-
 tiam, cujus Sacerdotes audiunt, cole-
 rent! atque ex Bartolo & Baldo in spe-
 ciem textus allegare refugerent! O si
 hoc lumen practicum, fortiùs Mercato-
 rum, Civium, Militum, & colonorum
 oculos perstringeret, quàm longè aliam
 vivendi methodum inirent! quàm longè
 ab eis furta, mendacia, doli, fraudes,
 luxuria, invidia, acedia, aliâque scelera
 exularent, non sine maximo animarum
 innumerarum lucro & emolumento!

3. Tertium officium, emolumentum & fructus Sacerdotis scientiâ virtu-
 tisque insignis est; animas perfectionis
 desiderio succensas *Persistere*, & ad per-
 fectionis

fectionis culmen perducere. Utinam Domini Confratres nobilissima hæc scientia, & sapientia cœlestis in cordibus nostris resplenderet; quâ & nos ipsos, & nobis concreditos ad veram perfectionem elevaremus! Et sanè id postulat officii nostri ratio; id æterna Veritas à nobis requirit: Omnibus enim nobis inculcatum est sanctimoniam Christianam studium; omnibus dictum est: *Estote perfecti, sicut Pater vester cœlestis perfectus est.* Matth. 5. Omnibus dictum est: *Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo,* Matth. 22. Omnibus dictum est: *Oportet semper orare, omnibus renuntiare, animam suam odisse, injurias patienter ferre, dignos pœnitentiæ fructus facere, per angustam portam intrare; in omni conversatione sanctos esse.* Hæc oportet nos facere & docere: & qui fecerit & docuerit, magnus vocabitur in regno celorum. Matth. 5. 19.

Hæc evangelica perfectio, vera est Sapiencia, sed mundi affectibus ignota, imò stultitia est; & tamen magnum Dei donum est. Hæc est drachma illa Evan-

K 5 gelica,

gelica, à paucis cognita, à paucioribus
 quæfita, à paucissimis reperta, & tamen
 beatitudinis æternæ pretium est. Lucæ
 15. Hæc est margarita illa pretiosa, quam
 qui invenit & cognoscit, ita æstimat &
 amat; ut venditis omnibus eam compa-
 ret. Matth. 13. Hic est thesaurus ille
 absconditus, ab oculis innumerorum
 mortalium; utinam non etiam quorun-
 dam Sacerdotum; & tamen omnibus
 mundi opibus infinitè præstantior: Et ut
 paucis multa complectar, hæc perfectio
 est arrha salutis & pignus regni cœlestis,
 Est amicitia, cognatio, unio animæ cum
 Deo & beatitudo, quæ in terris haberi
 potest ineffabiles homini divitias, deli-
 ciasque accumulans.

Reverendissimi Admodum Reve-
 rendi Domini; Si hanc perfectionem
 Dominus Christus desiderat ab omni-
 bus, quantò magis à Sacerdotibus &
 Pastoribus ministris suis personam suam
 sustinentibus; ut & ipsi hanc scientiâ san-
 ctorum & scientiâ cœlesti splendeant,
 & sibi commissos eadem illuminent?
 Quâ verò ratione alios illuminabunt,
 qui

qui ipsimet luce scientiæ carent ? quomodo margaritam pretiosam , thesaurum absconditum , aliis patefacient , quem ipsi ignorant ? quomodo hujus cum Deo unionis pretium & æstimationem aliis inculcabunt , qui eam ipsi nec æstimant, nec obtinere satagunt. Unde verò lucem & æstimationem ejus obtinebimus ? 1. Ex oratione. *Invocavi & venit in me Spiritus Sapientiæ.* Sap. 76. - 2. Ex meditatione. *In meditatione mea exardescet ignis.* psal. 38. 3. - 3. Ex lectione : *Declaratio sermonum tuorum illuminat.* psal. 118. 130. - 4. Denique ex studio diligenti : *Vacate & videte.* psal. 54. 11. Vacemus igitur studiis & videamus, ut cognoscamus, & cognita æstimemus, æstimatâque cum maximo spirituali lucro aliis communicemus.

DIGRESSIO

Ad Sacerdotes curam pastoraalem non habentes.

V Ideo mihi hîc audire Sacerdotem quempiam ista mihi oggerentem:

K 6

Equi-

Equidem non eâ mente characterem Sacerdotalem suscepi, ut animarum curæ & Sacramentorum administrationi me implicarem: sufficit mihi, stans diebus ad aram facere; & psalmos Davidicos cum aliis in Choro decantare; de cætero in pace & quiete Deo servire cupio, ac bibliothecas, sublimiores scientias & Doctorales laureas, libens aliis relinquo. Ita ille. Audio. Itane verò? An non cogitas, ô Sacerdos Domini! Te Clericum, Ecclesiasticum & quidem sacerdotio initiatum esse? adeoque & te esse Angelum Domini Exercituum, Dei ministrum, Nuntium & Legatum! Sancta simplicitas & rusticitas, ut loquitur D. Hieronymus, sibi solùm prodest: at, an hoc Ministro Christi sufficit?

Minister Christi es, ô Sacerdos! sic enim Malachiæ verba Interpres Chaldaeus vertit: *Minister est coram Domino Exercituum*, quomodo autem debite ministrabis coram Domino, si ea quæ ad ministerium tuum pertinent, aut omnino non, aut non exactè callueris?

Minister Christi es, ejusque vices gerens in celebrando & offerendo divinis-
simo sacrificio: quomodo verò illud ut
par est, offeres; nisi materiam, formam,
attentionem, intentionem, applicatio-
nem, aliâque supradicta, studio dili-
genti intelligere laboraris.

Minister Christi es, & vice populi, ad
laudes Domino decantandas destinatus
instar Angeli [Angelorum enim est lau-
dare Deum, ut ait S. Basilius] ut velut
illi in cælo, sic & tu in choro, concinas:
*Sanctus, Sanctus, Sanctus, Dominus
Deus Sabaoth.* Quomodo autem sapi-
enter & intelligenter psalles, si psalmos
nec intellexeris, nec abdita mysteria eo-
rum noveris? Quomodo verò intelli-
ges, Si Augustinum, Bellarminum ali-
osque Interpretes non studiosè evolve-
ris?

Minister Christi es, Angelus es, ma-
jorem Angelis à Deo potestatem adep-
tus: quantâ igitur virtute, quantâ cha-
ritate, & perfectione te conspicuum esse
convenit? Unde verò illarum notitiam
hauries, si libros asceticos de virtutibus

& perfectione tractantes non perlegeris? adeoque nec virtutes, nec earum actus, nec objecta nec motiva nec discrimen à vitiis, dignoscere didiceris?

Minister Christi es; Deique Legatus; nullane à liberalissimo Numine talenta consecutus es, quibus legatione fungaris, animasque lucreris, vel catechisin tradendo, vel verbum Dei prædicando, vel domi privatim instruendo, vel ad bonum cohortando, vel à malo abstrahendo, vel cum aliis utiliter conversando? Itane gratias & facultates in Ordinis sacri susceptione collatas negligere, licitum arbitraberis? Et siquidem vel unicum talentum obtinueris, quò ferres in die Iudicii confusionem illam quando mnam tuam in sudario repositam, odiosamque proferens, à supremo Iudice audies: *Serve nequam, quare non dedisti pecuniam meam ad mensam; ut ego veniens cum usuris utique exegissem illam, Aufferte ab illo Mnam, Lucæ 19. 23.*

Minister Christi es denique; Non oportet, fateor, te Authoritate propria
my-

mysteriorum Dei dispensationem tibi arrogare; sed an non paratum, dispositumque te esse oportebit; ubi Prælatus tuus, cui reverentiam & obedientiam pollicitus es, injungere voluerit? Verùm demus Episcopum hac in parte tecum connivere, nec ad ullam te Sacramenti administrationem urgere; nullusne extremæ necessitatis casus contingere potest, quo non solum possis, sed strictè tenearis moribundo Sacramenti cujuscumque collatione opitulari? Infantulus quispiam de vita periclitatur? adultus quidam morbo repentino ad ultimum vitæ spiritum redigitur: lethali vulnere fauciatus, aut casu improvise oppressus, aut lapsu ex alto collisus, animam mox acturus creditur; nec alius adest sacerdos, nec accersiri potest præter te, qui nullatenus Sacramentis administrandis immisceri te velle professus es, ideòque ad hujusmodi ministeria spectantia scire neglexisti; quid obsecro casu isto occurrente, ages? in quas angustias te cum moribundo redactum conspicias, cum Sacramenti administrandi nec materiam

nec

nec formam, nec alia ad validam, licitamve administrationem, tam ex parte tua quam ex parte moribundi, requisita didiceris, aut penitus ex studii defectu, oblivioni tradideris? Cernis igitur, ô Sacerdos! licet te ad animarum curam non destinatum asseras non tamen studendi onere penitus esse liberum; sed eodem quoque obstrictum teneri te studiis Ecclesiastico convenientibus, operam navare; quo & salutem ac perfectionem propriam & alienam procurare, Deoque officiis sacerdotalibus debite deservire valeas: ne eveniat tibi quod Deus per Oseam c. 4. 6. minatus est: *Quia tu scientiam repulisti, repellam te, ne sacerdotio fungaris mihi.*

EPILOGUS.

QUæ cum ita sint, Domini Confratres, patet, quanta sit necessitas quanta utilitas, ut juxta Canonem modo expositum, omnes & singuli, præsertim Curati contentur non obiter scire, sed comprehendere & penetrare ea, quæ

tam ad sui, quàm aliorum directionem & instructionem pertinent. Quod si è jam dictis cognoverimus ; restat ut, si scientiæ necessariæ defectum in nobis deprehenderimus , serio ad studia animum adjiciamus ; & quod in scientia scripturæ Theologica, Morali, Polemica, Ascetica vel Ecclesiastica nobis deest, sedulò comparare allaboremus. Studeamus igitur sed purissimâ intentione gloriæ divinæ ; studeamus sed æternitati , non vanitati : Studeamus sed omne studium nostrum sit sanctum ; quale postulat Apostolus ad Titum c. i. *Ad agnitionem Veritatis , quæ secundum pietatem est , in spem vitæ æternæ, & jungamus cognitioni amorem ; ad similitudinem Verbi æterni , quod procedit à Patre , non tanquam Verbum solùm , sed tanquam verbum spirans amorem ; ita & scientia nostra non sit sola scientia ; sed scientia spirans charitatem, reducendo cognitionem ad affectum.*

Studeamus, ne ex defectu scientiæ damna ingentia nobis , aliisque accersamus ; cum clarè viderimus, nos absque
 scientiæ

scientiæ adminiculo ; nec infideles instruere , nec Hæreticos reducere , nec Rudes Christianos informare , nec peccatores à vitiis abstrahere , nec animas perfectionis avidas per semitam perfectionis posse deducere. Quodsi , his non obstantibus , studia neglexerimus ; quâ ratione , præter dicta , alia complura damna evademus ? Quomodo coram supremo Numine defendemus , quod ex ignorantia nostrâ , Dignitas sacerdotalis ignominiâ afficiatur , Populus Christianus in erroribus , superstitionibus & sceleribus relinquatur ; nosque ipsimet , in dubiis , angoribus , scrupulis , defectibus & non rarò in sacrilegiis miseri hæreamus , & inglorii , rudésque in otio confenescamus.

Studeamus strenuè , ut munus Anglicum , munus Nuntii & Legati ritè obeamus , optatosque scientiæ sacrae fructus copiosè referamus. Quantum emolumentum est animas nosse à vitiis purgare , & ab innumeris animæ morbis dextrè liberare ? ut non æternùm pereant sed habeant vitam æternam ? Quantum

tum emolumentum est , omnis statûs homines in tenebris & umbra mortis ambulantes , divinæ gratiæ ope illuminare , & practicâ Dei cognitione , imbuerent , quo Deum O. M. ut par est , æstiment , colant , timeant , ament , & debitis obsequiis honorent ? Quantum emolumentum est , scientiam Sanctorum , scientiam spiritûs probè callere , quâ & nos ipsos , & proximos nostros , ad montem perfectionis feliciter perducamus ; & acquisitis sublimibus virtutum gradibus Deum totâ æternitate quàm maximè glorificemus ?

Nec Sacerdotes curâ animarum carentes , studiis sese eximant , verùm omnia ad sacrificii , psalmodiæ Sacramentorum in necessitate administrandorum scientiam & experientiam & præcipuè ad scientiam spiritûs pertinentia , intelligere studeant , tum ne otio contabescant , tum ne talenta à Deo accepta infructuosè in terram defodiant , tum ne nobilissima Scientiâ Sanctorum careant , ne eveniat illis , quod Deus per Oseam c. 4. 6. minatur.

Stu-

Studeamus itaque gnaviter DD.
 Confratres, ne quidquam, ad officium
 nostrum spectans ignoremus: *Si quis
 ignorat, ignorabitur: 1. Cor. 14. 38.*
 Dicamus in terris, ait S. Hieronymus,
 quorum scientia perseverat in cœlis. Sic
 stude, suadet idem S. Doctor, tanquam
 semper victurus, sic vive tanquam sem-
 per moriturus. Sic ergò vivamus, sic stu-
 deamus, legamus, scribamus, cum
 Zeuxe pingente æternitati, & scientiis
 acquisitis ad gloriam Dei ac salutem a-
 nimarum, sic utamur; ut in nobis Pro-
 pheticum promissum impleatur: *Qui
 autem docti fuerint, fulgebunt, quasi
 splendor firmamenti: Et qui ad justitiam
 erudiunt multos, quasi stelle in perpetuas
 æternitates. Dan. 12. 3.*

CANON IX.

H *Abitu utantur communi, simplici,
 honesto & modesto; studeant place-
 re moribus, non vestibus.*

EX.